

Nr 166.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa delar av det s. k. Köpingskomplexet i Västmanlands län; given Stockholms slott den 14 mars 1924.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

David Pettersson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 mars 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Departementschefen, statsrådet Pettersson anför:

I sydvästra delen av Västmanlands län har kronan av alder ägt egendomen Strömsholm med underlydande fastigheter. Till egendomen hörde tidigare en utmed västligaste stranden av Mälaren mellan Köping och Kungör belägen, av Hedströmmen genomfluten större domän, det s. k. *Köpingskomplexet*, som för tiden intill den 14 mars 1914 var anslagen till Strömsholms hingstdepå och utarrenderad för dennas räkning.

Efter viss utredning av frågan föreslog Kungl. Maj:t i proposition den 4 april 1913, nr 260, angående dispositionen av vissa till Strömsholms hingstdepå anslagna fastigheter, att riksdagen måtte medgiva, att Köpingskom-

Rihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 128 häft. (Nr 166.)

2

1913 års beslut om Köpingskomplexets förändring till domänfonden.

plexet från och med den 14 mars 1914 tillfördes statens domäners fond. Föredragande departementschefen framhöll därvid, bland annat, att så många egenartade omständigheter föreläge beträffande Köpingskomplexet, att bedömandet av den ur olika synpunkter lämpligaste dispositionen av komplexet vore synnerligen svårt, och att, i avvaktan på ytterligare undersökning härutiinnan, ny utarrendering borde ske på kortare tid.

I skrivelse den 1 juni 1913, nr 289, anmälde riksdagen, att riksdagen bifallit vad Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition föreslagit i fråga om Köpingskomplexet samt anförde därvid, att riksdagen ansåge, att utredning borde verkställas om komplexets uppdelning och försäljning.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 15 augusti 1913 anbefalldes domänstyrelsen att utarrendera komplexet eller ombesörja dess skötsel och vård för tiden från och med den 14 mars 1914 intill den 14 mars 1917, varjämte tillkallades sakkunniga att verkställa utredning angående komplexets framtida disposition. Utredningen skulle i första hand avse att lämna svar på frågan om vad som borde bibehållas i kronans ägo och vad som borde upplåtas till småbruk eller andra ändamål. Därjämte skulle, då stora delar av Köpingskomplexet vore vattensjuka och i saknad av nöjaktiga vägar, nödig uppmärksamhet ägnas åt vissa torrlägnings- och vägfrågor. Vid upprättandet av förslag till komplexets framtida disposition skulle vidare hänsyn tagas icke blott till statens direkta ekonomiska intressen i egenskap av jordägare utan jämväl till de sociala synpunkter, som föranlett statsmakterna att främja bildandet av egna hem och småbruk.

Efter verkställd utredning hemställde de sakkunniga i betänkande den 6 augusti 1915, att Köpingskomplexet skulle, med undantag endast av viss skogsmark samt vägar och impedimenter, styckas och försäljas enligt av sakkunniga uppgjord plan samt att genom kronans försorg viss avdikning skulle vidtagas och utfartsvägar från lotterna anordnas.

Vid betänkandet var fogad en reservation av en av de sakkunniga, dåvarande ledamoten av riksdagens andra kammare Sven Linders, som visserligen anslöt sig till den uppgjorda styckningsplanen men avstyrkte försäljning av fyra större lotter, benämnda litt. K, L, M och Ö, under framhållande att dessa till arealen vore för stora till sådana mindre jordbruk, vilkas uppkomst staten närmast borde gynna, att deras läge — intill Köpings stad eller Kungsör — kunde medföra hastig värdestegring, som det vore onödigt fränhända staten, samt att staten ej borde genom försäljning av berörda lotter ostyckade avhända sig möjligheten att på goda villkor tillgodose ett framdeles eventuellt uppkommande behov av småbruk inom orten. Staten borde därför för det dåvarande i sin ägo bibehålla och på mera tillfälligt arrende upplåta sagda lotter litt. K, L, M och Ö, å vilka hjälpliga hus funnes. Om erfarenheten efter några år gäve vid handen, att styckning till flera småbrukslägenheter vore önskvärd och förmånlig, kunde staten då disponera även dessa jordar för sagda ändamål.

I yttrande i ärendet den 29 september 1915 uttalade domänstyrelsen, som i övrigt i huvudsak biträdde de sakkunnigas förslag, att det rent ekonomiskt sett vore för staten mera fördelaktigt att försälja än utarrendera samtliga de lotter, som förslaget upptog. Styrelsen ville därför helst förordna samtliga lotters förytttrande, men föreslog likväl — på grund av den av reservanten framhållna, av domänintendenten understödda betänkligheten mot försäljning av lotterna litt. K, L, M och Ö —, att sagda brukningsdelar måtte tillsvidare behållas i kronans ägo och utarrenderas för en tid av högst tio år. Sammanförande av lotterna litt. K och L till en brukningslott syntes styrelsen lämpligt, då de för det dåvarande utgjorde en brukningsdel.

Frågan om Köpingskomplexets disposition förelades därefter 1916 års riksdag. I proposition den 25 februari 1916, nr 139, föreslog Kungl. Maj:t — i överensstämmelse med vad domänstyrelsen tillstyrkt — försäljning av större delen av Köpingskomplexet. Sälunda skulle ett större område (litt. A) med tillhörande vatten- och fiskerätt försäljas till Köpings stad, sex lotter (litt. Q, S, T, V, Aa och Ai) försäljas å offentlig auktion under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, tjugofem lotter (litt. B, C, D, E, F, G, H, I, N, O, P, R, U, Va, X, Y, Z, Å, Ä, Ab, Ac, Ad, Ae, Af och Ah) upplåtas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar och en lott (litt. Ag) försäljas till Kungs Barkarö kommun. Före försäljningen påkallades prövning rörande fridlysning såsom naturminnesmärke av å vissa områden befintlig ekskog. Försäljningsförslaget upptog alltså *icke* de med litt. K, L, M och Ö betecknade större ägolotterna, vilka syntes föredragande departementschefen — i enlighet med den av reservanten Linders samt domänintendenten och domänstyrelsen uttalade mening — böra behållas i kronans ägo och utarrenderas för kortare tid, högst tio år.

1916 års beslut om styckning och försäljning av större delen av Köpingskomplexet.

I skrivelse den 24 maj 1916, nr 163, anmälde riksdagen, att riksdagen bifallit nyss nämnda proposition.

Kungl. Maj:t förordnade därefter i brev till domänstyrelsen den 9 juni 1916 om verkställande av sälunda medgivna försäljningar av vissa delar av Köpingskomplexet, om utförande å området av vissa torrlägningsarbeten och väganläggningar samt om avsättning av vissa delar av komplexet till kronopark, varjämte föreskrevs, att kvarvarande ägolotter, d. v. s. litt. K, L, M och Ö, skulle utarrenderas för en tid av sju år från den 14 mars 1917.

Enligt vad domänstyrelsen meddelat, hava samtliga till försäljning jämlikt sistnämnda beslut bestämda delar av komplexet numera försålts, varjämte å dessa befintliga ekar, som därtill föreslagits, blivit av länsstyrelsen i Västmanlands län förklarade för fridlysta naturminnesmärken.

Efter därom av domänstyrelsen gjord framställning förordnade Kungl. Maj:t den 2 mars 1917, att vissa kronan ej tillhöriga byggnader å de till fortsatt utarrendering bestämda ägolotterna, litt. K, L, M och Ö, skulle åt

Inlösningsat kronan av byggnaderna å lotterna litt. K, L, M och Ö.

kronan förvärvas mot högst följande lösenbelopp, nämligen beträffande litt. K och L tillhopa 20,000 kronor, litt. M 14,200 kronor och litt. Ö 18,000 kronor. Ifrågavarande byggnader inköptes därefter av kronan för medel från domänfonden.

Utarrendering till den 14 mars 1924 av lotterna litt. K, L, M och Ö.

Sedan lotterna först, till följd av mellankommande hinder i förberedelserna, skötts för ett år, utarrenderades de därefter jämlikt gällande förvaltningsgrunder för sex år till den 14 mars 1924, därvid i arrende betingats för litt. K och L 2,675 kronor, litt. M 4,200 kronor och litt. Ö 3,800 kronor, och under villkor, bland andra, att byggnaderna skulle, i den mån så vid tillträdessyn befundes kunna ske, försättas i fullgott skick, därför ersättning komme att beredas genom arrendeavdrag.

Fråga om den fortsatta dispositionen av lotterna.

Fråga föreligger nu om den fortsatta dispositionen av i kronans ägo kvarvarande arrendelotter av Köpingskomplexet, nämligen:

1) *Lotterna litt. K och L*, förenade i ett bruk och gemensamt utarrenderade under benämningen *Matiro* samt ingående i den jordlägenhet, som i kronans jordebok för Västmanlands län upptagits under benämningen Köpingskomplexet norra nr 1 inom den med Köpings stad införlivade Köpings socken av sagda län. Arrendelotten *Matiro* är belägen intill staden Köpings från Köpingskomplexet inköpta område, 3 kilometer från staden och skild från Mälaren genom stadens ägor, samt innehåller en areal av i runt tal 71 hektar, därav 63 hektar tomt och åker, 4 hektar ängsmark, 3 hektar backar och skogsmark samt 1 hektar impediment.

2) *Lotten litt. M*, benämnd *Lugnet* med Amerika och ingående till huvudsaklig del i nyssnämnda jordlägenhet Köpingskomplexet norra nr 1 samt till en mindre del i den i jordeboken upptagna jordlägenheten Köpingskomplexet södra nr 1 inom Kungs Barkarö socken av Västmanlands län. Arrendelotten begränsas i norr av förenämnda lott litt. K + L och i söder av Hedströmmen samt innehåller enligt senaste mätningar en areal av i runt tal 163 hektar, därav 103 hektar tomt och åker, 53 hektar ängs- och odlingsmark, 6 hektar backar och skogsmark samt 1 hektar impediment.

3) *Lotten litt. Ö*, benämnd Frostuna eller *Fröstuna* och ingående i nyssnämnda jordlägenhet Köpingskomplexet södra nr 1, vilken lott är belägen 2 kilometer från Kungsörs järnvägsstation samt angränsar Kungsörs norra kungsladugård och den från Köpingskomplexet 1916 avsatta kronoparken Ashagarna. Lotten innehåller enligt senaste mätningar en areal av i runt tal 98 hektar, därav 86 hektar tomt och åker, 5 hektar ängs- och odlingsmark, inemot 7 hektar backar och skogsmark samt knappa 1 hektar impediment.

Med anledning av lotternas arrendeledighet den 14 mars 1924 har under 1921 och 1922 uppskattningsförrättning hållits å en var av lotterna, vilken resulterat i förslag från uppskattningsmännen om lotternas fortsatta utarrendering. På föranstaltande av domänstyrelsen har därefter under 1922 och

1923 ny förrättning ägt rum för uppgörande av förslag till lotternas styckning till egna hemslägenheter. Slutligen har ännu en förrättning ägt rum, nämligen under 1923 och 1924, därvid ett alternativt styckningsförslag upprättats.

Av instrumenten över uppskattningsförrättningen 1921—1922 jämte tillhörande handlingar, däribland kopior av tre utav dåvarande extra lantmätaren Tor Hjertquist 1910 upprättade utdrag av kartor över berörda jordområden med tillhörande beskrivningar, inhämtas i huvudsak följande rörande *lotternas allmänna beskaffenhet*.

Uppskattningsförrättning 1921—1922 och förslag om lotternas fortsatta utarrendering.

Lotten litt. K + L. Åkerjorden, vars jordsammansättning utgöres av lätt lermylla av god, ehuru kalkkrävande beskaffenhet å leralv, är med ringa undantag stenfri och på kronans bekostnad medelst öppna gravar avdikad, ehuru icke fullständigt, och medgiver genom sitt öppna, solbelysta läge och Mälarens omedelbara närhet tillfälle till tidig sädd, snabbt mognande och torkande skördar samt lång vegetationstid. Täckdikning är ej utförd och torde ej vara överallt nödvändig eller ens tillräddlig på grund av jordens beskaffenhet och Mälarens närhet. Ängsmarken lämnar under gynnsamma förhållanden skälig avkomst. Bete finnes i beteshagen. Egendomen giver intryck av en i sig själv godartad, lättskött och välbelägen lantgård, vilken efter verkställande av vissa nödvändiga förbättringsåtgärder i avseende å åbyggnad och åker bör enligt uppskattningsmännens mening anses såsom en god sådan. Hävden uppfattas såsom god. Reparation av åbyggnaden har betingat en kostnad av 5,811 kronor, som ersatts arrendatorn genom arrendeavdrag. Av egendomens åbyggnad äro ladugård, stall och svinhus i dåligt stånd samt otillräckliga, varjämte ökat utrymme för säd, spannmål och redskap är av behovet påkallat samt ett uthus till en statstuga och ny betäckning med rö å logen erfordras.

Lotten litt. M. Åkerjorden utgöres av svämpera å leralv av i dessa orter vanlig, bördig, ehuru likasom jorden å lotten litt. K + L synnerligen kalkkrävande beskaffenhet. Avdikning är även här genom kronans direkta försorg utförd men för åkerjordens behöriga torrläggning ej tillräcklig, varför vidare åtgöranden synas önskvärda. Ängsmarkerna äro givande under år, då Mälarens högvatten snabbt avgår. Betet är tidigt och kraftigt. Egendomen har av uppskattningsmännen ansetts kunna betraktas såsom en lättskött och god lantgård med ekonomiskt god belägenhet, ehuru åbyggnadens bekymmersamma tillstånd och det ofta riskfyllda beroendet av Mälarens vattenstånd, som här gjorde sig mera gällande än för lotten litt. K + L, vore egendomen vidladande egenskaper, som måste tillmätas behörigt avseende. Hävden kunde anses såsom väl bedriven. Reparation av åbyggnaden har betingat en kostnad av 6,853 kronor 3 öre, som ersatts arrendatorn genom arrendeavdrag. Av egendomens åbyggnad har ladugården befunnits oduglig, varjämte behov föreligger av ny- och ombyggnad av stathus m. m.

Lotten litt. Ö. Åkerjorden är i huvudsak av samma beskaffenhet som åkerjorden å lotten litt. M och i behov av täckdikning med nödiga utfall. Betet i hagmarken är gott, och egendomen lämnar intryck av en i stort sett fördelaktig jordbruksegendom. Hävden uppfattas såsom väl handhavd. Reparation av åbyggnaden har betingat en kostnad av 6,602 kronor, som ersatts arrendatorn genom arrendeavdrag. Av de å lotten varande husen äro ekonomibyggnaderna i bristfälligt skick.

Beträffande frågan om *bildande av mindre lägenheter från egendomarna* inhämtas av instrumenten över 1921 och 1922 års förrättning i huvudsak följande.

Framställning om ätkomst av innehav från lotterna *litt. K + L och M* för bildande av mindre lägenheter hade ej inkommit. Då uppskattningsmännen ansett, att lotten *litt. K + L* i nuvarande omfattning företedde en jämnt avvägd figur, som ej utan skada för det hela kunde rubbas, samt att lotten *litt. M* ej heller lämpade sig för bildande av mindre lägenheter, ansåge de sig ej böra upptaga frågan om avskiftande av sådana lägenheter till vidare prövning.

I fråga om lotten *litt. Ö* hade från en person, J. Forsberg, inkommit framställning om förvärv av en av honom å lotten brukad lägenhet, vilken framställning uppskattningsmännen dock på grund av lägenhetens belägenhet inom egendomens skiften ansett sig ej kunna biträda. Förslag till fränstyckning för samma syfte hava uppskattningsmännen ansett sig ej heller beträffande *litt. Ö* böra avgiva, enär egendomens natur och torrlägningsförhållanden ej inbjöde därtill.

Då åbyggnaderna å egendomarna av uppskattningsmännen, såsom framgår av det sagda, befunnits bristfälliga, hava de framställt *förslag om väsentliga ny- och ombyggnader*.

Beträffande lotten *litt. K + L* hava uppskattningsmännen ansett, att nedan-nämnda byggnader borde uppföras, nämligen

dels en ladugårds-, stall- och svinhusbyggnad för en kostnad av	kronor 22,400
dels ett därmed sammanbyggt redskapshus med spannmålsbotten	» 4,700
dels en tillbyggnad av logen	» 2,800
dels omtäckning av samma loge	» 600
dels ock en uthusbyggnad	» 950

eller tillhopa kronor 31,450,

varav, efter avdrag av värdet av materialierna i sådana hus, som genom nybyggnaden bleve obehövliga och över vilka arrendatorn skulle få fritt disponera, skulle tillkomma arrendatorn genom arrendeavdrag 29,755 kronor. Egendomen saknar skogstillgång för virke till nybyggnaden.

I fråga om lotten *litt. M* har, såsom förut nämnts, ladugården befunnits oduglig, varför förslag till nybyggnad av ladugården av uppskattningsmännen upprättats, upptagande en kostnad av

..... kronor 30,000: —,	
vidare har föreslagits flyttning och ominredning av stathus med källare för en kostnad av	» 8,520: —,
nybyggnad av stat- och bryggshus med källare	» 7,800: —,
samt ett gemensamt uthus för stathusen	» 2,601: 20

eller tillhopa kronor 48,921: 20,

varav, efter avdrag av värdet av vissa materialier, över vilka arrendatorn skulle få fritt disponera, skulle tillkomma arrendatorn genom arrendeavdrag 48,370 kronor.

Egendomen saknar liksom lotten *litt. K + L* skogstillgång för virke till nybyggnaden.

För lotten litt. Ö hava uppskattningsmännen hemställt om uppförande av en ny byggnad, inrymmande ladugård, stall och svinhus, därför kostnaden upptagits till 37,500 kronor, varav, efter avdrag av värdet av materialerna i nuvarande byggnad, 1,500 kronor, vilka materialier skulle få fritt disponeras av arrendatorn, denne skulle såsom byggnadsersättning tillkomma ett belopp av 36,000 kronor genom arrendeavdrag. Ej heller å denna egendom finnes skogstillgång för virke till nybyggnad.

Uppskattningsmännen hava förordat fortsatt utarrendering av egendomarna med optionsrätt för nuvarande arrendatorer och med skyldighet för dessa att utföra, därest arrendetiden bleve 7 år, dels viss täckdikning och dels vissa angivna delar av de föreslagna nybyggnadsföretagen samt, därest arrendeperioden — såsom uppskattningsmännen livligt förordade — bleve 20 år, därjämte den vidsträcktare nybyggnad, som upptagits i förslaget.

Följande årliga arrendevärden hava av uppskattningsmännen beräknats:

	för 7-årig arrendetid	för 20-årig arrendetid
litt. K + L	2,095 kronor	2,475 kronor
litt. M	3,515 »	3,825 »
litt. Ö	2,900 »	3,415 » .

Länsstyrelsen har beträffande en var av ifrågavarande egendomar förordat 20-årig arrendeperiod och intet haft att erinra mot vad av uppskattningsmännen i övrigt föreslagits.

Överjägmästaren har ansett, att arrendevärdet borde med hänsyn till den arrendatorerna förbehållna jakträkten vid egendomarna ökas med respektive 25 kronor för lotten litt. K + L, 50 kronor för lotten litt. M och 40 kronor för lotten litt. Ö.

Sedan domänstyrelsen härefter den 11 november 1922 anmodat uppskattningsmännen att uppgöra förslag till ifrågavarande arrendelotters styckning i egnahemslägenheter, därvid skulle iakttagas, att sådan storlek gäves lägenheterna, att därå kunde födas en familj, och att lägenhet finge utläggas i mer än ett skifte, därest så funnes erforderligt för befintlig ängsmarks tillgodogörande, har förnyad förrättning ägt rum under senare delen av 1922 och under 1923, därvid förslag till dylik styckning upprättats.

Av instrumentet häröver jämte övriga till denna del av ärendet hörande handlingar, däribland kopior av tre av distriktslantmätaren Per Båth 1923 upprättade kartor, upptagande gränserna för de föreslagna styckningslotterna, med tillhörande beskrivningar, torde till en början få återgivas vad uppskattningsmännen anfört beträffande lämpligheten över huvud taget att från berörda egendomar upplåta egnahemslägenheter.

Samtliga ifrågavarande egendomar hade på sin tid varit delar av det vida omfattande Köpingsösarrendet, vilket hade sig tillförbundet bl. a. foderavrad till Strömsholms stuteri. På grund av denna av ålder åliggande bestämmelse och egendomarnas otillräckliga ladugårdsutrymmen samt medgivandet för arrendatorerna att i övrigt fritt förfoga över kronoegendomarnas

Under 1922—
1923 upprättat
förslag till
lotternas
styckning i
egnahems-
lägenheter.

födertillgångar hade de flesta av dessa stuteriägor irakat ett mer eller mindre nedgånget skick, vilket emellertid, för nu ifrågavarande egendomars vidkommande, från och med 1914, då beroendet under Strömsholms stuteri upphörde, och än mer efter 1918, då arrendatorerna medelst längre och tidsenligare kontraktsbestämmelser blivit vid sina egendom bundna, avlösts av ett bättre sakernas tillstånd. Otvivelaktigt vore ock, att egendomarna efter sistnämnda tid till såväl abygnaden som åkerns hävd blivit ansevärt förbättrade. Men naturligt vore ock, att denna lyckliga utveckling i betydande grad vore att hänföra — förutom till kronans bistånd — till arrendatorernas intresse för saken och därtill att ett beaktansvärt kapital genom dem blivit hävden tillfört. Även om detta förhållande icke borde gottskrivas dem — kontraktsenligen — i allt för stor mätto, borde likvisst arrendatorerna i första hand få skörda frukterna av detta förbättringsarbete. Jämväl andra förhållanden av beaktansvärd art spelade härvid in. Så hade arrendatorn av Matiro för ett jämförelsevis ganska betydande belopp av förre arrendatorns av Lugnet konkursförvaltning inköpt den närliggande kronan numera fränsålda styckningslotten litt. G, vilken han naturligen måste avyttra, därest han bleve nödsakad till avflyttning. Förenämnde förre arrendatorn av Lugnet, vilken genom olyckliga, med arrendet icke samhörande orsaker måst avträda sin egendom till konkurs, men genom sin sons övertagande av arrenderätten nu kunde dära finna sin skäliga bärgning, måste, ehuru till åren kommen, underkasta sig avhysning, och förmodligen komme även för arrendatorn av Fröstuna, vilken egendom han efter sin fader övertagit, skilsmässan att bliva svår. Vid skärskådande av alla dessa omständigheter och ju mer uppskattningsmännen fördjupade sig däri och i följderna av egendomarnas styckning och försäljning, funne de ett sådant tillvägagaende drakoniskt och motbjudande samt oförenligt med den omsorg, vilken av ålder präglat kronans förhållande till dess arrendatorer. Vid genomförandet av egendomarnas styckning och försäljning skulle således trenne familjer, förutom dessas tjänare, gå ovissa öden tillmötes för att bereda plats åt tjugu sådana, okända och oprövade, vilka skulle tillgodonjuta vad de förra utfört, men för vilka framtiden troligen icke skulle ställa sig så oberäknelig som för deras företrädare, ty säkerligen komme de flesta av dem att få dela samma hårda öde, som nu påvilade flertalet av övriga köpare av kronans förra egendom i dessa trakter — oförmåga att komma sig upp och fattigdom för dem själva och för dem, som därtill förhjälpit dem.

Från styckningssynpunkt ansåge uppskattningsmännen egendomarna Lugnet och Fröstuna, den förra på grund av riskfylld vattengång, den senare genom abygnadens förläggning, otjänliga för sådan disposition. Egendomen Matiro vore därför bättre lämpad, men vore även den — förutom att densamma i nuvarande omfattning vore att anse såsom ett ordinärt bondbruk — för mycket beroende av Mälarens vatten för att i styckat skick kunna lämna sina brukare en tryggad tillvaro.

Uppskattningsmännen hava på grund härav förordat, att egendomarnas ifrågasatta styckning och försäljning icke måtte komma till stånd, utan att desamma måtte i vanlig ordning på förnyade arrenden utlämnas.

Länsstyrelsen har instämt i vad uppskattningsmännen anfört.

Domänstyrelsen har beträffande frågan, huruvida lotterna böra styckas och försäljas eller på nytt utarrenderas, bestämt hävdat det förra alternativet och därvid i huvudsak anfört följande.

Redan da lotterna senast varit arrendelediga hade styrelsen ansett deras försäljning vara för staten det mest fördelaktiga, men hade styrelsen då på grund av vissa angivna betänkligheter häremot ansett sig böra tillstyrka en utarrendering av dem tillsviðare för högst 10 år. Jämväl dåvarande departementschefen hade uttalat sig för bibehållande i kronans ägo endast tillsviðare av egendomarna och för deras utarrendering på kortare tid. Genom Kungl. Maj:ts beslut hade arrendetiden inskränkt till 7 år. Härav framginge, att den sålunda beslutade utarrenderingen avsetts att vara endast interimistisk och att tanken varit att vid arrendetidens utgång kunna disponera egendomarna på annat sätt, enkannerligen föryttra dem för tillgodoseende av behovet av mindre jordbruk. Det spörsmålet framställde sig alltså, huruvida dispositionsfrågan numera kommit i annat läge.

De betingade arrendeavgälderna för egendomarna under den nu tilländalöpande arrendeperioden av 7 år hade uppgått till sammanlagt 68,750 kronor. För egendomarnas försvarliga brukande under nämnda tid hade domänfonden bekostat inlösen av byggnader för belopp av tillhoppa 52,000 kronor, och hade av arrendatorerna ombesörjts reparation av byggnader för tillhoppa 19,266 kronor mot arrendeavdrag, således en utgiftspost å sammanlagt 71,266 kronor. Härjämte hade jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 9 juni 1916 å Köpingskomplexet utförts vissa torrlägningsarbeten och väganläggningar, som betingat en kostnad för domänfonden av sammanlagt 35,500 kronor; huru stor del härav, som kunde anses belöpa på nu ifrågavarande delar av komplexet, vore styrelsen ur stand att lämna exakt uppgift om.

Det anförda visade, att domänfonden ej under ifrågavarande arrendeperiod haft någon inkomst av dessa egendomar. Därom vore emellertid intet att säga, om genom de nedlagda kostnaderna vunnits en sådan förbättring av egendomarna, att stegrad avkomst av dem vore att förvänta och därmed även inkomst för staten; men enligt uppskattningsmännens arrendeförslag kunde ett sådant förhållande ej inträda, förrän ytterligare åtgärder vidtagits till jordens torrläggning och för egendomarnas förseende med andra bättre ekonomibyggnader än de nuvarande, som trots reparationer, enligt vad styrelsen vid besiktning funnit, vore i det bristfälliga tillstånd, att de ej kunde tjäna sitt ändamål. De kostnader, som beräknats komma på staten för egendomarnas istandsättande i nu berörda hänseenden, stege till omkring 130,200 kronor, detta avseende en 20-årig arrendeperiod; i händelse av 7-årig period borde enligt uppskattningsförslaget med en del arbeten kunna anstå. Härtill komme, att även bostadshusen, särskilt å lotten litt. Ö, inom en nära framtid krävde ombyggnad. De uppskattade arrendevärdena å egendomarna uppginge till 9,715 kronor för år eller sammanlagt för ny 20-årsperiod 194,300 kronor och för en 7-årsperiod 59,570 kronor. Sammanställdes nu utgifter och inkomster för staten av egendomarna för 27 år, inberäknat de nu snart tilländagångna 7 åren, kunde inkomsterna ej antagas överskjuta utgifterna med sådant belopp, att det täckte ränta på det nedlagda kapitalet och gäve skälig ersättning för den upplåtta jorden. Härvid vore att märka, att de anförda siffrorna endast grundats på beräkningar; bland annat syntes det vara ovisst i denna ekonomiska depressionstid, om arrenden kunde erhållas, motsvarande de arrendevärden, som ovan angivits.

Med avseende å vad sålunda framhållits syntes styrelsen ej annan mening rörande ifrågavarande egendoms disposition vid nu förestaende arrendeledighet kunna göras gällande än den, som styrelsen vid förra arrendeledigheten hävdade och av dåvarande departementschefen biträdades, nämligen att det vore fördelaktigast att ej bibehålla egendomarna å kronan.

De skäl mot egendomarnas styckning och försäljning, som anförts av uppskattningsmännen med instämmande av länsstyrelsen och som lett till förordande från deras sida av egendomarnas bibehållande för utarrendering i vanlig ordning, måste visserligen tillmätas en viss betydelse, då, enligt vad som ställdes i utsikt, vid försäljning — med undantag av en lägenhetsinnehavare, som hade egna hus för sitt bruk därstädes — antagligen alla övriga, som nu hade sina bopålar där och sin bärgning och vilka utgjordes av, förutom tre arrendatorer, hos dem anställda tjänare, som, att döma av befintliga till ett antal av 10 uppgående stat- och torpstugor, ej vore få, skulle av oförmåga till inköp nödgas lämna sina hem, ett förhållande vilket vore särskilt ömmande för arrendatorerna, som där under den gångna perioden med intresse nedlagt för deras förhållanden ej obetydligt kapital. Styrelsen förbisåge ej heller, att vid nu inträdda nedgång i jordbruksprodukternas pris ringa utsikt torde finnas att vid försäljningen uppnå köpeskillingar, motsvarande de åsatta saluvärdena, och att kronan tillika löpte risk att få i behåll lotter sins emellan skilda och svåra att ekonomiskt sköta. Men med hänsyn till de dryga omkostnader, som skulle komma att påvåla kronan vid jordens utarrenderande även för kortare arrendeperiod, och till önskemålet om kronojords tillhandahållande för främjande av egnehemsrörelsens utveckling syntes det styrelsen, att de anförda betänkligheterna borde få vika och åtminstone nu försök göras med realiserande av försäljningsförslaget, vilket kunde bli till fördel för kronan och giva upphov åt åtminstone några självständiga jordbruk.

Uppskattningsmännen hava emellertid, enligt domänstyrelsens ovannämnda anmodan, vid 1922 och 1923 års förrättning upprättat ett *förslag till egendomarnas uppdelning* av den huvudsakliga innebörd, som framgår av följande tabell.

Egendomens namn	Styckningslottens benämning	Areal hektar		Saluvärde kronor		A byggnad	Försäljning föreslås enligt
		hela	därav tomt och åker	för hela	därav beräknat för åbyggnader		
Litt. K + L (Matiro)	Ka	18.450	17.122	33,375	20,050	Bostadshus, visthus, spannmålsbod, stall, ladugård, loge. Torpstuga, uthus, loge.	1874 års brev
	Kb	16.417	16.189	15,470	3,700		1913 års grunder
	La	17.271	15.599	18,245	6,630	Stathus, uthus.	» » »
	Lb	17.971	13.880	14,590	3,190	Statstuga, ladugård, loge, spannmålsbod, källargrop och vedbod, lada.	» » »
	Tillhopa	70.109	62.690	81,680	33,570		
Litt. M (Lugnet med Amerika)	Ma	21.029	11.948	19,020	11,475	Bostadshus, stathus, bryggghus, lider.	» » »
	Mb	19.749	9.535	9,770	3,300	Stall, loge, gammalt byggnvirke.	» » »
	Mc	20.712	16.411	12,795	4,370	Tre statstugor, bryggghus. källare, magasin, lada.	» » »
	Md	16.577	11.658	6,530	—	—	» » »
	Me	16.100	11.268	7,085	—	—	» » »
	Mf	18.125	12.418	8,580	—	—	» » »
	Mg	17.895	11.245	9,195	—	—	» » »
	Mh	13.986	8.835	7,805	—	—	» » »
	Mi	19.811	9.825	13,445	3,500	Två logar, halmlider, lada.	» » »
		Tillhopa	162.984	103.188	94,225	22,645	
Litt. Ö (Fröstuna)	Öa	14.464	12.482	30,850	16,990	Bostadshus, bod, tre vedbodar, källare, smedja, stall o. ladugård, loge, två statstugor.	1874 års brev
	Öb	13.930	12.952	15,800	5,240	Stathus, magasin, ladugård.	1913 års grunder
	Öc	13.884	13.416	10,835	—	J. Forsberg äger stuga och uthus å lotten.	» » » ¹⁾
	Öd	12.653	11.179	12,235	3 080	Loge, lada, lada med lider.	» » »
	Öe	13.256	12.072	9,720	300	Statstuga.	» » »
	Öf	14.513	13.759	10,240	465	Stuga, ladugård, källare.	» » »
	Ög	10.226	9.982	6,820	—	—	» » »
	Öh	5.343	—	—	—	Avsedd att tilläggas kronoparken Åshagarna.	» » »
		Tillhopa	98.269	85.842	96,500	26,075	
För samtliga		331.362	251.670	272.405	82.290		

1) Hembud åt Forsberg.

Beträffande detaljerna i styckningsförslaget torde, utöver vad i tabellen meddelats, ur instrumentet över nu ifrågavarande förrättning böra framhållas, att vissa av de obebyggda lotterna å litt. M ej kunnat tilldelas lämplig tomtmark, att i lotternas areal och saluvärden ej inräknats vissa vägdelar och ej heller ett inom lotten litt. Lb beläget grustag, allt avsett för lotternas gemensamma nyttjande, att beträffande lotten litt. Mg undantagits en areal av 0.383 hektar, utgörande ett område, som upptages av en jordbefästning, vilket enligt uppskattningsmännens förmenande borde undantagas från försäljningen och skyddas såsom historiskt minnesmärke genom överlämnande i vederbörlig vård av i första hand vederbörande revirförvaltare, samt att uppskattningsmännen ansett från försäljningen böra undantagas all å lotterna befintlig ekväxt och i avseende därå förfaras på sätt förut stadgats vid jordsförsäljning i trakten.

Länsstyrelsen och överjägmästaren hava icke haft något att erinra mot det sålunda upprättade styckningsförslaget.

Domänstyrelsen har uttalat den uppfattning, att uppskattningsmännen i det föreliggande försäljningsförslaget sökt tillgodose egnahemsbildandet i den mån det varit möjligt. Ehuru de lokala förhållandena vore sådana, att ej alla lotterna kunnat bliva fullt ändamålsenliga, ansåge styrelsen, att förslaget borde läggas till grund för försäljningen. Mot värderingen hade styrelsen intet att erinra. I försäljningen av litt. Mg borde dock, utan förhöjning av saluvärdet, ingå det till undantagande föreslagna området för fornlämning, under förbindelse för köpare att i avseende å denna ställa sig till efterrättelse gällande författning och övriga föreskrifter, som kunde meddelas. Därjämte borde de för försäljningslotterna upptagna saluvärdena höjas med värdet av den ekskog, som efter vederbörlig prövning ej bleve fridlyst såsom naturminnesmärke utan komme att ingå i försäljningen.

Under 1923 —
1924 upprät-
tat alternativt
förslag till
lotternas
styckning i
egnahems-
lägenheter.

Med hänsyn till de olika meningar, som sålunda gjorts gällande beträffande lotternas framtida disposition, samt här förekommande särskilda förhållanden ansåg jag mig böra personligen besöka egendomarna, vilket skedde den 27 oktober 1923. Med anledning av därvid gjorda iakttagelser anmodade jag domänstyrelsen i skrivelse den 10 november 1923 att snarast möjligt gå i författning om upprättande av ett alternativt försäljningsförslag i ämnet, därvid följande borde beaktas:

1) I anslutning till huvudbyggnaderna å en var av egendomarna litt. K och Ö (Matiro och Fröstuna) skulle utläggas en lott av den storlek — förslagsvis 25 å 35 hektar åker — att den lotten tillagda jorden ungefärligen motsvarades av befintliga, till avskiljande icke lämpliga byggnader.

2) I övrigt skulle jorden — med undantag av lotten litt. Öh — uppstyckas i egnahemslotter med beaktande jämväl vid detta alternativ av, att den vattensjuka marken någorlunda jämnt fördelades mellan skilda lotter så att icke någon egnahemslott erhöle dylik mark annat än i begränsad omfattning.

3) Lotterna skulle saluvärderas till pris, som skäligen kunde betingas vid

försäljning, därvid beträffande byggnaderna borde iakttagas, att dessa ej med nödvändighet — såsom i hittills upprättat förslag — värderades till av staten vid inköp och reparationer nedlagda kostnader utan i stället till ungefärliga saluvärdet i befintligt skick.

Med anledning härav ägde ny förrättning rum under slutet av 1923 och början av 1924, därvid ett alternativt styckningsförslag upprättades av uppskattningsmännen.

Av instrumentet häröver jämte övriga till denna del av ärendet hörande handlingar, däribland två av distriktslantmätaren Per Båth 1924 upprättade kartor, upptagande gränserna för de nu föreslagna styckningslotterna, med tillhörande beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Vid nu ifrågavarande värdering hava uppskattningsmännen i viss mån omlagt grunderna för värderingen genom att något lätta på vikten av detaljerna för ernående av en för uppgiften i dess helhet mera allmänt gällande synpunkt. För ett bättre tillvaratagande av åbyggnaden å *Matiro* hava de förut föreslagna lotterna litt. Ka och La sammanförts till en, benämnd litt. KaLa. Beträffande *Lugnet* har nu, för vinnande av större tillgång å fastmark och mot vattengång skonad åker för de lotter, som äro för denna olägenhet mest utsatta, den i förra förslaget upptagna lotten litt. Mh utgått som självständig lott genom uppdelning och tilläggande av dess mark till fyra andra lotter, varjämte i samma syfte vissa förändringar i gränserna för lotterna vidtagits. I fråga om *Fröstuna* föreslås, att den i förra förslaget upptagna lotten litt. Öd fördelas å två andra lotter för vinnande av önskvärd motvikt i högre belägen mark gentemot dessa lotters av Mälaren besvärade områden, samt att lotten litt. Öe hoplägges med huvudlotten, varjämte jämväl vissa andra gränsregleringar vidtagits. Sådana anordningar föreslås beträffande *Fröstuna*, att alla till försäljning upptagna lotter kunna erbjuda sina köpare bostadshus, och jämväl övriga förefintliga byggnader kunna sägas i viss mån fylla respektive behov.

Det nu framlagda stycknings- och försäljningsförslagets närmare innebörd framgår av följande tabell, däri de upptagna styckningslotternas områden motsvaras av de ägofigurer, som med särskilda nummer äro angivna i distriktslantmätaren Båths kartbeskrivningar beträffande litt. K+L den 10 mars 1923 och beträffande litt. M och litt. Ö den 12 januari 1924. I tabellen äro därjämte införda av domänstyrelsen föreslagna saluvärden.

Egen- domens namn	Styck- nings- lottens benäm- ning	A r e a l h e k t a r					Saluvärde kronor enligt		Åbyggnad	Försäljning föreläs enligt
		hela	d ä r a v				uppskatt- nings- männen	domän- styrel- sen		
			tomt och åker	ängs-och- odlings- mark	avrös- nings- jord	impe- diment				
Litt. K + L (Matiro)	Ka La	35.721	32.721	1.086	1.822	0.142	26,960	31,260	Tillräcklig Otillräcklig »	1874 års brev 1913 års grunder » » »
	Kb	16.417	16.189	0.171	—	0.107	11,770	14,570		
	Lb	¹⁾ 17.971	13.880	2.685	1.201	0.805	¹⁾ 11,400	¹⁾ 13,600		
	Tillhopa	70.109	62.690	3.842	3.028	0.554	50,130	59,430		
Litt. M (Lugnet med Ame- rika)	Ma ¹	22.546	14.126	7.577	0.733	0.110	9,900	11,400	Obebyggd » » » » » » »	» » » » » » » »
	Mb ¹	21.430	11.171	7.602	2.861	0.296	12,450	14,950		
	Mc ¹	23.448	12.397	8.848	1.752	0.451	9,490	9,490		
	Md ¹	23.164	19.245	3.889	0.580	—	11,415	12,115		
	Me ¹	17.956	11.273	5.898	0.770	0.015	7,755	7,755		
	Mf ¹	18.925	11.268	7.657	—	—	7,370	7,370		
	Mg ¹	18.616	12.418	6.181	—	0.072	8,675	8,675		
	Mh ¹	²⁾ 17.287	11.245	5.982	0.036	0.024	²⁾ 8,250	²⁾ 8,250		
	Tillhopa	163.867	103.138	53.079	6.182	0.968	75,305	80,005		
Litt. Ö (Frös- tuna)	Öa ¹	32.588	29.340	0.515	2.394	0.339	27,115	32,115	Tillräcklig ³⁾ Otillräcklig { J. Forsberg äger hus å lotten Otillräcklig ³⁾ » (Avsedd att till- läggas krono- parken Ås- hagarna	1874 års brev 1913 års grunder » » » ⁴⁾ » » » » » »
	Öb ¹	13.930	12.952	0.178	0.752	0.048	10,560	13,560		
	Öc ¹	13.884	13.416	0.489	—	0.029	10,835	10,835		
	Öd ¹	16.409	14.933	0.912	0.388	0.181	11,205	12,705		
	Öe ¹	16.167	15.197	0.021	0.885	0.114	11,240	11,240		
	Öh ¹	5.348	—	2.920	2.417	0.006	—	—		
		Tillhopa	98.321	85.838	4.985	6.781	0.717	70,955		
För samtliga		331.797	251.068	61.066	15.986	2.239	196,390	219,890		

Ann. Vissa vägdelar, avsedda till lotternas gemensamma nyttjande, ingå ej i arealerna.

¹⁾ I lottens Lb areal och saluvärde har ej inräknats ett inom lotten beläget grustag, som avsetts för lotternas gemensamma nyttjande.

²⁾ I lottens Mh ¹ areal och saluvärde ingår ett område om 0.383 hektar, å vilket finnes viss fornlämning; området motsvarar ägofig. nr 553, 555—558 och del av 559.

³⁾ Av byggnaderna å lotten Öa ¹ undantages å ägofigurerna nr 1222 och 1223 beäntlig stuga med uthus, som tilldelas lotten Öd ¹ att avgiftsfritt ingå i köpet av sistnämnda lott, varjämte dennas köpare medgives rätt att avgiftsfritt låta sagda byggnader kvarstå å lotten Öa ¹ och där disponera dem intill två år från tillträdesdagen.

⁴⁾ Med hembuds rätt för J. Forsberg, som å lotten Öe ¹ äger stuga med uthus.

Jämväl detta alternativ innehåller förslag om skyddande av ekväxt, varjämte av uppskattningsmännen föreslås, att i övrigt å försäljningslotterna befintlig skog måtte åtfölja respektive köp.

Länsstyrelsen har instämt i uppskattningsmännens förslag.

Domänstyrelsen har påpekat, att den nu gjorda saluvärderingen av lotterna slutade på en summa av 196,390 kronor, som med i det närmaste 76,000 kronor understeg lotternas sammanlagda saluvärde enligt det förra dispositionsförslaget. Såsom förklaring till denna skillnad, vilken styrelsen funnit anmärkningsvärd, hade domänintendenten för styrelsen framhållit, att åbyggnaden i befintligt skick åsatts ett skäligt försäljningsvärde, som sedan tillagts värdet per hektar avkomstgivande jord, varigenom lotternas saluvärden nu erhållits. Ett sådant förfarande syntes styrelsen kunna godtagas, men värderingen i enlighet därmed syntes i allt fall hava blivit väl låg, ity att reduceringen blivit för stark, så att de värdebelopp, som därvid avsetts för åbyggnaden, knappast kunde anses uppnå det skäliga. Med hänsyn härtill och efter att hava granskat de föreslagna värdena för lotterna till såväl jord som byggnader hade styrelsen funnit sig böra föreslå en höjning av saluvärdena för nio angivna lotter på sätt framgår av i tabellen å föregående sida meddelade uppgifter. Härigenom bleve nysberörda skillnad mellan uppskattningsmännens bägge alternativa förslag minskad med 23,500 kronor och det av uppskattningsmännen senast beräknade sammanlagda saluvärdet 196,390 kronor höjt till 219,890 kronor. — I övrigt har styrelsen icke framställt erinran mot vad uppskattningsmännen föreslagit i det senare alternativet.

Domänstyrelsen har meddelat, att styrelsen föranstaltat om egendomarnas utarrendering under ytterligare ett år, d. v. s. för tiden till den 14 mars 1925.

Såsom domänstyrelsen påvisat skulle ett bibehållande i kronans ägo av kvarvarande delar av Köpingskomplexet bliva för kronan i ekonomiskt hänseende ofördelaktigt. Medelst desammas styckning och försäljning åter främjas ett viktigt samhällsintresse, i det sexton självständiga jordbrukslägenheter härigenom bildas. Jag vill vidare erinra, att vid den behandling av frågan, som föregick 1916 års beslut om försäljning av större delen av komplexet, det icke rädde annan mening än att nu förevarande lotter borde utarrenderas endast på kortare tid för att vid lämplig tidpunkt utstyckas. Vad av uppskattningsmännen anförts angående hänsynen till nuvarande arrendatorer av egendomarna och till dessas tjänare såsom skäl mot egendomarnas styckning och försäljning finner jag visserligen behjärtansvärt men ej avgörande för frågans bedömande, och detta så mycket mindre som det dispositionsförslag, jag ämnar framlägga, i görligaste mån tillgodoser arrendatorernas intressen. Jag biträder följaktligen den av domänstyrelsen hävdade mening, att ifrågavarande delar av komplexet — litt. K, L, M och Ö — nu böra utstyckas till försäljning.

Departements-
chefen.

Beträffande själva styckningsplanen finner jag det senast (under 1923—1924) upprättade, alternativa förslaget vara att föredraga framför det tidigare (under 1922—1923) uppgjorda. Det senast upprättade förslaget torde på ett mera tillfredsställande sätt än det förra hava löst frågorna om de nuvarande åbyggnadernas rationella utnyttjande och sankmarkernas fördelning på flera lotter i syfte att icke någon lott må erhålla för stor andel dylik mark.

Jag anser, att berörda alternativa förslag bör — med det tillägg i fråga om hembuds rätt för nuvarande arrendatorer, som jag strax kommer att ifrågasätta — godtagas sådant det av uppskattningsmännen framlagts. Vad domänstyrelsen ifrågasatt angående höjning av saluvärdena för vissa av styckningslotterna kan jag ej biträda, utan anser jag — med hänsyn till byggnadernas bristfälliga beskaffenhet och vad jag i övrigt bemärkt vid mitt besök å egendomarna — att de av uppskattningsmännen senast föreslagna saluvärdena böra läggas till grund för försäljningen. Beträffande den inom lotten litt. Mh¹ befintliga fornlämningen torde annat skydd än vad som tillkommer densamma enligt förordningen den 29 november 1867 angående forntida minnesmärkens fredande och bevarande icke tarvas.

I syfte att tillgodose nuvarande arrendatorers intressen torde arrendatorn av Matiro böra beredas tillfälle att förvärva lotten litt. Ka La och arrendatorn av Fröstuna lotten litt. Öa¹ i båda fallen för köpeskillingar, motsvarande de av uppskattningsmännen lotterna åsatta saluvärden. Därest vederbörande arrendator ej önskar begagna sig av dylikt medgivande, torde lotten i fråga böra försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor. Vidare torde arrendatorn av Lugnet böra tillerkännas hembuds rätt till en av styckningslotterna från Lugnet efter eget val. I detta sammanhang vill jag framhålla, att tjänarna hos arrendatorerna kunna vid stundande försäljning i vederbörlig ordning ingiva anbud å sådan egnahemslott, som envar av dem finner sig önska förvärva, och bör vid lotternas försäljning hänsyn i möjligaste mån tagas till dylika anbud.

I överensstämmelse med i ärendet föreliggande förslag bör från försäljning undantagas och till kronoparken Åshagarna läggas det område av lotten litt. Ö, som enligt det senast upprättade försäljningsförslaget betecknats med litt. Öh¹.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan förenämnda delar av det s. k. Köpingskomplexet i Västmanlands län blivit styckade i sju lotter i huvudsaklig överensstämmelse med av mig tillstyrkt förslag, följande lotter må var för sig med ovan angivet område — efter det den prövning, som finnes böra påkallas rörande fridlysning såsom naturminnesmärke av å om-

rådena befintlig ekskog, i vederbörlig ordning ägt rum
— försäljas, nämligen

litt. Ka La och litt. Öa¹ till nuvarande arrendatorn av Matiro respektive Fröstuna mot köpeskillingar av 26,960 kronor respektive 27,115 kronor eller, därest vederbörande arrendator ej önskar begagna sig av detta medgivande, till den högstbjudande å offentlig auktion, med iakttagande i övrigt vid sålunda skeende försäljning av de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, samt

litt. Kb, Lb, Ma¹, Mb¹, Mc¹, Md¹, Me¹, Mf¹, Mg¹, Mh¹, Öb¹, Öc¹, Öd¹ och Öe¹ enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med hembuds rätt för nuvarande arrendatorn av Lugnet till en av lotterna litt. Ma¹—Mh¹ efter eget val;

skolande tillika beträffande lotterna litt. Öa¹ och Öd¹ iakttagas, att å ägofigurerna nr 1222 och 1223 befintlig, kronan tillhörig åbyggnad undantages vid försäljningen av lotten litt. Öa¹ och i stället förklaras skola ingå i försäljningen av lotten litt. Öd¹, med skyldighet för köpare av lotten litt. Öa¹ att låta omförmälda åbyggnad avgiftsfritt kvarstå och av köpare av lotten litt. Öd¹ användas intill två år från tillträdet av sistnämnda lott.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Allan Tigerschiöld.

•